

Національний
банк України

Для публічного обговорення

Пропозиції НБУ щодо проекту Закону України про ключові зміни інфраструктури фондового ринку

Київ, 25 жовтня 2018 р.

Терміни та скорочення

ЦП – цінні папери

ДЦП – державні цінні папери

ТМ МВФ – технічна місія Міжнародного валютного фонду

Delivery versus payment (DVP) – поставка цінних паперів проти оплати

ОВДП – облігації внутрішньої державної позики

РЦ – Банк розрахунковий центр

ЦД – центральний депозитарій цінних паперів

НДУ – Національний депозитарій України, який є ЦД

ССР – центральний контрагент

СЕП – Система електронних платежів НБУ

Cost-benefit analysis (CBA) – аналіз переваг та недоліків

Principles of financial market infrastructure (PFMI) – принципи інфраструктури фінансового ринку

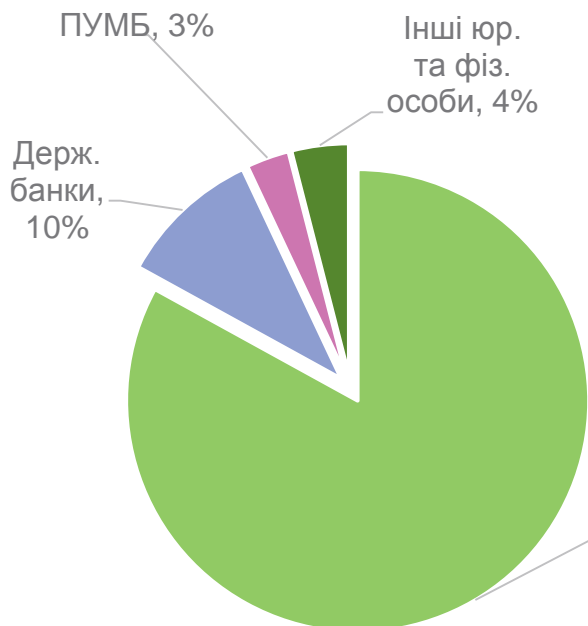
Поточний стан ключових елементів інфраструктури фондового ринку

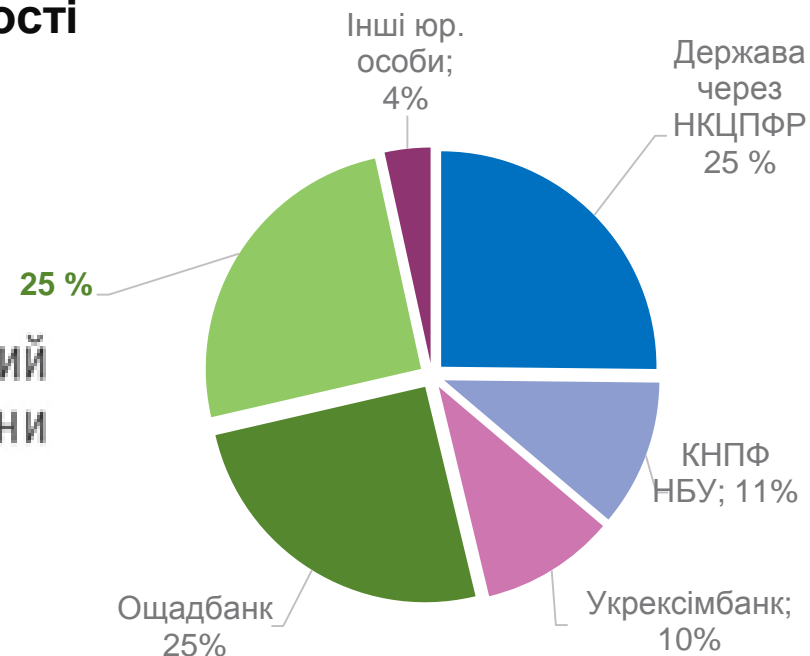
Банк створений в 2013 році ЗУ «Про депозитарну систему України» як аналог центрального контрагента. За законом має монополію на розрахунки за принципом DVP. Єдина установа, яка наразі здійснює кліринг і грошові розрахунки за біржовими угодами за усіма типами ЦП.

ЦД, який отримав монополію на обслуговування всіх корпоративних ЦП в 2013 році відповідно до ЗУ «Про депозитарну систему України», який також передбачає можливість передачі ОВДП від НБУ для забезпечення функціонування єдиної системи депозитарного обліку.

Структура власності

Національний банк України

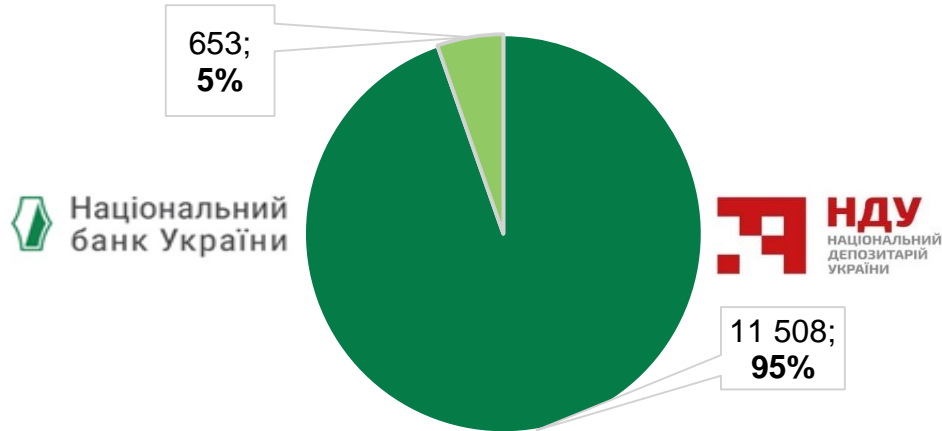

Джерело: РЦ

Джерело: НДУ

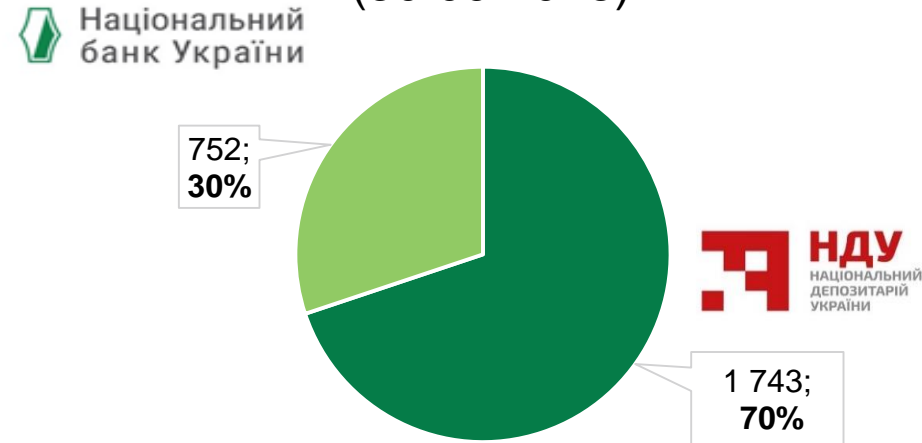
Ключові показники діяльності основних елементів інфраструктури ФР (ч.1)

Кількість випусків на обліку шт. (30.09.2018)

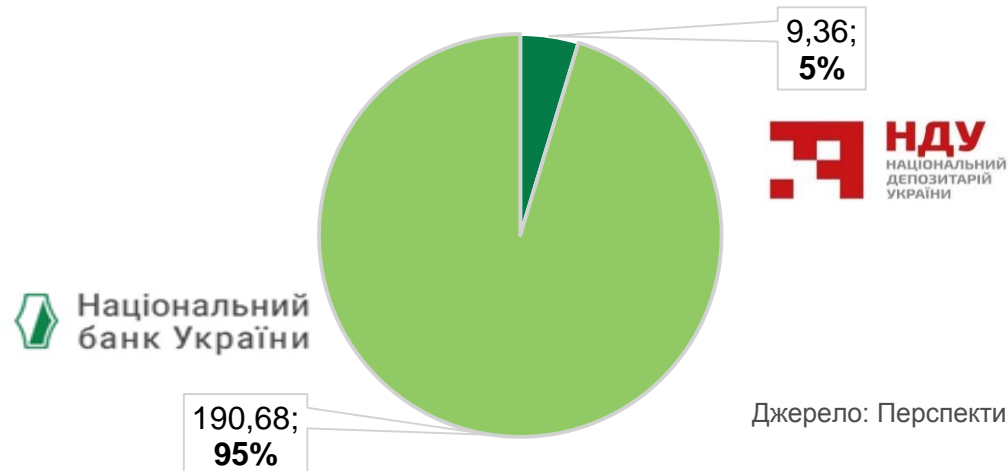
Джерело: НДУ та НБУ

Номінальна вартість ЦП на обліку млрд. грн. (30.09.2018)

Джерело: НДУ та НБУ

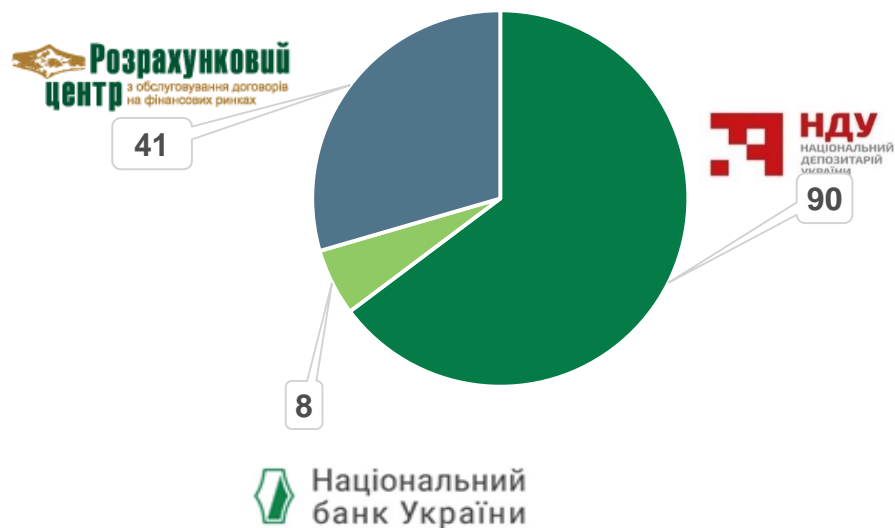
Обсяг біржових торгів млрд. грн. (за 9 міс. 2018)

Джерело: Перспектива, УБ и ПФТС

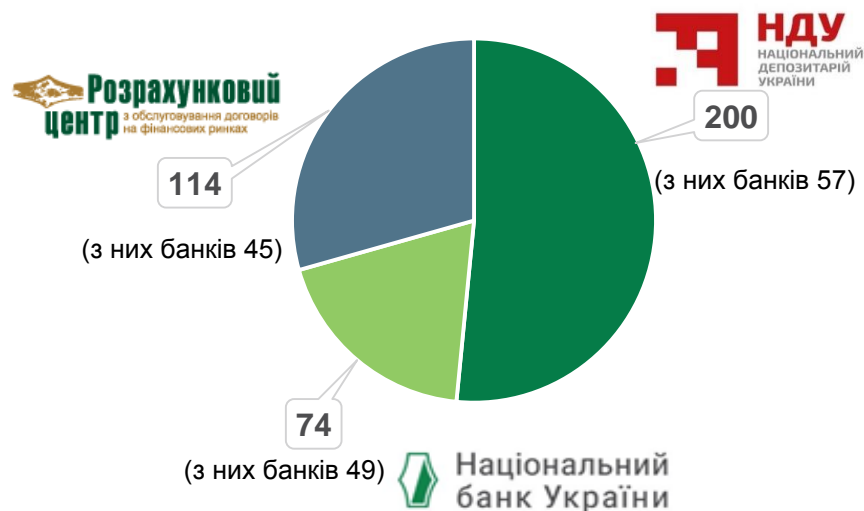
Ключові показники діяльності основних елементів інфраструктури ФР (ч2)

Кількість співробітників FTE
(30.09.2018)

Джерело: НДУ, РЦ та НБУ

Кількість клієнтів од.
(30.09.2018)

Джерело: НДУ, РЦ та НБУ

Статутний капітал

Розрахунковий центр	206 млн. грн.
НДУ	103 млн. грн.

Джерело: НДУ та РЦ

Проблемні питання в поточній моделі інфраструктури

- Відсутність оверсайту за ключовими елементами інфраструктури фондового ринку.
- необхідність приведення діяльності НДУ та РЦ до міжнародних стандартів;
- необхідність подальшої докапіталізації РЦ у разі продовження здійснення банківської діяльності;
- не виконання РЦ класичної банківської діяльності;
- завищений рівень статутного капіталу РЦ для провадження клірингової діяльності;
- неможливість конкуренції та розвитку ринку через монополію РЦ на DVP розрахунки за цінними паперами;
- необхідність наближення до провідних практик ЄС, що передбачають забезпечення «розрахунків в грошах центробанка»;
- незручність обліку цінних паперів в двох депозитаріях;
- невизначеність в законі умов передачі ОВДП до НДУ.

Місце НБУ в майбутній інфраструктурі фондового ринку

Задачі

- Забезпечення фінансової стабільності
- Належне функціонування ринку державних цінні папери
- Ефективне виконання монетарних операцій
- Надійна робота платіжної системи по забезпеченню розрахунків за правочинами з цінні папери
- Кореспондентські відносини з міжнародними депозитаріями

Функції

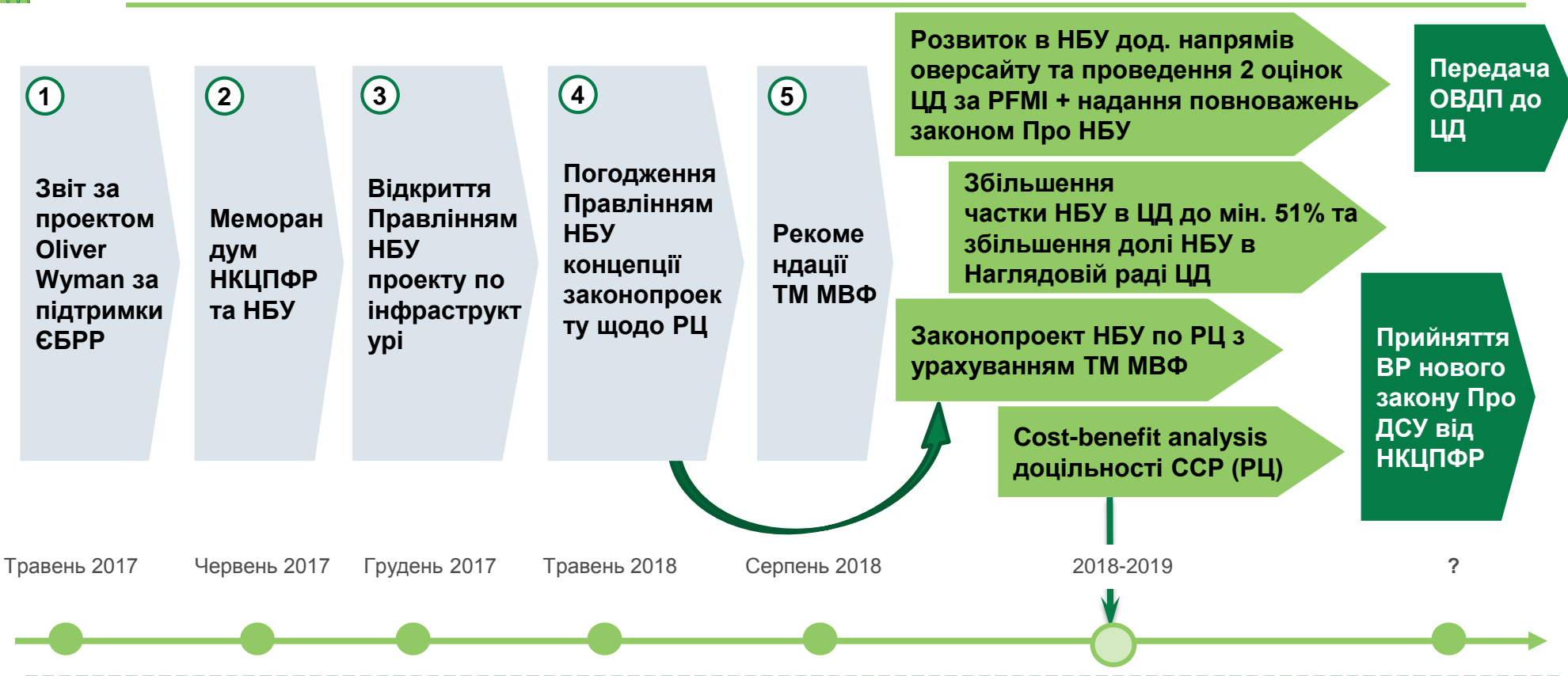
- Оверсайт над критичними елементами інфраструктури фінансового ринку
- Корпоративне управління: 51% частка в капіталі та участь в органах управління ключових елементів інфраструктури фінансового ринку
- Розрахунки «в грошах центрального банку»

Перелік питань, що вирішує законопроект та додаткових заходів для початку реформи інфраструктури фондового ринку

ЗАКОН ПРО РЦ, ІНІЦІЙОВАНИЙ НБУ або закон про депозитарну систему НКЦПФР	1 Блок трансформації діяльності РЦ	2 Блок створення єдиного Центрального Депозитарію
Додаткові організаційні заходи	<ul style="list-style-type: none"> • Прибирається вимога РЦ бути банком, а НБУ – його акціонером; • ліквідація монополії РЦ на DVP розрахунки; • РЦ надалі проводить грошові розрахунки за DVP угодами зі 100% попереднім депонуванням активів; • можливість повернення грошей державі в результаті зменшення капіталу РЦ та можливого виходу НБУ зі складу акціонерів; • реалізація принципу «розрахунки в грошах центрального банку» через проведення грошових розрахунків за угодами DVP в СЕП для НБУ та ЦД; • рух коштів в обліковій системі РЦ – витрати з точки зору податкового законодавства; • депонування коштів в обліковій системі РЦ – не є доходами РЦ.	<ul style="list-style-type: none"> • Функція оверсайту НБУ над ЦД та ЦК; • передача державних цінних паперів на обслуговування до ЦД здійснюється на підставі спільного рішення НБУ та НКЦПФР; • зазначається безоплатна передача функцій НБУ по обслуговуванню державних цінних паперів; • фіксується майбутня тарифна політика ЦД щодо активів НБУ переданих до ЦД; • частка НБУ в капіталі ЦД - мін. 51%.
	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення СВА за підтримки донорів; • СВА має визначити доцільність існування/створення ССР в Україні та параметрів ринку, за яких це буде доцільно; • вирішення майбутньої ролі РЦ за результатами СВА.	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення попередньої оцінки НДУ за PFMI до запровадження нового ПЗ Percival без змін у законі; • Після закріплення законом функції оверсайта за НБУ проведення офіційної оцінки за результатом якої будуть зрозумілі умови передачі ОВДП; • Посилення ролі НБУ у Наглядній Раді ЦД.

Оновлений план реалізації реформи інфраструктури ФР

Поточний стан

Пропозиції до законопроекту були представлені стейкхолдерам, оприлюднені для публічного обговорення та надані для опрацювання Комітетом Верховної Ради з питань фінансової політики і банківської діяльності

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Проект послідовності кроків щодо передачі ДЦП до ЦД

